

2. *УКРАЇНА: вплив COVID-19 на економіку і суспільство.* URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.me.gov.ua/Documents/Download%3Fid%3Dbc5d2c61-1a7f-4ec7-8071-b996f2ad2b5a&ved=2ahUKEwjC85W6qMX-AhUJzYsKHdi_BKYQFnoECAcQBg&usg=AOvVaw2quEptENfyYDlttBUK1AmB

3. *Як карантин вплинув на економіку України.* URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-economy/3154276-ak-karantin-vplivuv-na-ekonomiku-ukraini.html&ved=2ahUKEwigkK_lqMX-AhUhtYsKHRG8B28QFnoECAoQAQ&usg=AOvVaw0_XeF4Nhi91inSmG88Sb6T

4. *Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України.* URL: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.kas.de/documents/>

5. *Оцінка інфляції. 2020 рік.* URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/CPI_2020-06.pdf%3Fv%3D4&ved=2ahUKEwiV1puzqsX-AhWCCBAIHQAkArIQFnoECA4QAQ&usg=AOvVaw3JOEquydVWdMNTqLfIDie1

6. *Як коронавірус вплинув на українську торгівлю, та чим він був корисним для економіки?* URL: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://hromadske.ua/amp/posts/yak-koronavirus-vplivuv-na-ukrayinsku-torgivlyu-ta-chim-vin-buv-korisnim-dlya-ekonomiki&ved=2ahUKEwjM9M-jq8X-AhXs-ioKHQoQDc0QFnoECBUQAQ&usg=AOvVaw0oIERQgWCQMWNfqJvWkTKG>

Олена КАРАСЬ

*к.е.н., доцент Західноукраїнського
національного університету*

ЗМІНА ФІНАНСОВИХ МОДЕЛЕЙ У СИСТЕМАХ ОСВІТИ – ЗАГАЛЬНОСВІТОВИЙ ТРЕНД

Як показала коронакриза, стійкість фінансової бази більшості вищих навчальних закладів у багатьох країнах, що існувала до пандемії, виявилася серйозно підірваною. Після виходу з пандемії ці проблеми, на думку експертів, і керівників систем освіти багатьох країн та керівників навчальних закладів, ще деякий, можливо тривалий час зберігатимуться. В університетах багатьох країн вважають, що після виходу з пандемії необхідно виробити нову модель їх фінансування для того, щоб забезпечити підтримку студентських виплат у період навчання, а також видатків навчальних закладів. Мабуть, знадобиться перехід на

обумовлені доходом студентські кредити на систем вищої освіти, де фінансування вузів ґрунтується на платі за навчання. Крім того, ця нова модель має передбачати диференціацію вартості (для держави та населення) очного та дистанційного навчання, а також їх змішаних форм, коли включення дистанційного навчання в освітній процес навчальних закладів стане звичайною справою.

В Україні, як і в інших країнах, екстрений перехід на дистанційне навчання поставив питання не лише про виділення системі освіти додаткових бюджетних коштів, а й про вдосконалення (зміну) самого механізму бюджетного фінансування. Пандемія показала, що за дистанційного формату діюча модель фінансування навчальних закладів перестає бути раціональною. Наприклад, лекція в дистанційному форматі може читатися значно більшій аудиторії, ніж за очної форми, при цьому студенти можуть бути не тільки в різних населених пунктах чи регіонах, а й у різних країнах. Визначається потужність тих платформ, де відбувається відеоконференція. Крім того, до читаної лекції можуть підключатися не лише студенти, які мають формальне право відвідувати цей курс, а й слухачі, які такого права позбавлені, але отримали посилання на підключення від когось із учасників освітнього процесу. Разом з тим для ефективного проведення семінарів у дистанційному режимі необхідно (принаймні на сучасному етапі розвитку дистанту та методик дистанційного навчання), щоб групи слухачів (чи студентські класи) були меншими.

Водночас дистанційне навчання показало, що прив'язка викладача до певного навчального закладу незабаром, швидше за все, втратить сенс: лектор зможе вести семінари у кількох закладах чи у кількох вишах. Таким чином, отримає розвиток нова модель академічної мобільності студентів та викладачів, причому не лише на рівні вищої освіти.

Відповідно, вже зараз необхідно розробляти та апробувати нові фінансові механізми (державні та приватні) на всіх рівнях освіти.

Перехід на дистант, зумовлений пандемією коронавірусу, виявив багато проблем, які раніше були латентними, і вони заявили про себе. Крім того, саме дистанційне навчання породило нові проблеми, які довгостроково впливатимуть на розвиток освіти. При відмові від масштабного використання онлайн освіти і повернення до традиційної очної форми навчання потрібно компенсувати дефіцит у знаннях і компетенціях, який виник у деяких реакціях систем вищої освіти та національних урядів на виклики пандемії.

Водночас позитивні сторони дистанту необхідно буде розвивати, наприклад, поступово переводячи заочну освіту в дистанційну, підтримуючи віртуальну мобільність студентів та викладачів, а також наукових співробітників вузів тощо. Загалом дистанційні освітні технології підвищують гнучкість систем

освіти та освітніх організацій різної природи, роблять їх більш адаптивними до зовнішніх викликів та зростаючої невизначеності майбутнього.

Разом з тим, для ефективного розвитку дистанта необхідно ліквідувати «цифрову нерівність» вищих навчальних закладів, планомірно розвиваючи їхнє цифрове освітнє середовище, забезпечуючи доступ до широкосмугового Інтернету. А це вимагатиме не лише додаткового фінансування системи освіти, а також нових механізмів фінансового забезпечення її діяльності.

Вікторія ГОМОТЮК

*к.е.н., доцент Західноукраїнського
національного університету*

Раїса БАТУРА

*студентка Західноукраїнського
національного університету*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ БУДІВНИЦТВОМ АГРОПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ ПІД ЧАС ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Будівництво агропромислових об'єктів є ключовим напрямком у відбудові України після війни. Підвищення ефективності управління будівництвом агропромислових об'єктів може бути досягнуто шляхом використання таких заходів:

1. створення ефективної системи управління проектами, прикладом якої може слугувати використання методології Agile. Саме ця методологія дозволяє ефективно організувати роботу команди, точніше планувати роботу, дотримуватись термінів та контролювати витрати.

2. використання новітніх технологій. Сучасні технології, такі як 3D-моделювання, BIM, дозволяють точніше планувати та проектувати будівлі, зменшувати кількість помилок під час будівництва та підвищувати якість робіт. Використання дронів для моніторингу будівництва може значно зменшити час та вартість виконуваних робіт.

3. організація ефективного контролю в процесі будівництва об'єкту. Необхідно встановити систему контролю за виконанням робіт та їх якістю, а також за витратами. Можна використовувати системи моніторингу, які дозволяють в режимі реального часу відслідковувати стан виконання будівельних робіт та забезпечувати своєчасний аналіз та коригування.